

brezplačni izvod | letnik 1, številka 2

SEPTEMBER 2010

Modri Jan

revija za spoznavanje in ohranjanje narave

od 4 do 12 let

02

Heeej prijatelj!

Spet sem s tabo. Zelo sem vesel, da vsi skupaj lepo skrbimo za okolje in naravo. Več kot nas je, več lepega lahko naredimo za naravo. Kar preberi si v tej reviji, kako zanimivo je naše okolje, v katerem živimo.

V reviji boš našel naročilnico, ki jo lahko pošlješ prijateljem, da bodo tudi oni prejeli revijo, ki je povrh vsega še brezplačna! Lahko se naročijo tudi preko spletnega obrazca na www.modri-jan.si. Juheej! Naslednja številka izide 20. novembra, na svetovni dan otroka.

Kazalo

Predstavljamo

VODNA MOČ IDRIJCE	4
HIDROELEKTRARNA MAROF	6
KLAVŽE	8

Spoznaj naravo

GOZD	10
RIS	14
DINOZAVRI	16
PRAPROT	19

V Sloveniji in po svetu

SLAŠČIČAR	22
KOČEVSKI GOZD	24
PAPUA NOVA GVINEJA	26

Bodi moder

ENERGIJA	30
VARNO Z ELEKTRIKO	32

Bralni kotiček

NENAVADNO SREČANJE	34
ZELENA ČISTILNICA	36
GOZDNI PLES	37

Na obisku

JERNEJ TOZOH	38
NIKO TESTEN	40

Razmišljaj in ustvarjaj

PISMA ZA MODREGA JANA	44
MODRI KVIZ	46

MODRO ZA STARŠE

BODI UČINKOVIT	49
----------------	----

MODRO ZA UČITELJE

MODRI JAN PO ŠOLAH POTUJE IN OKOLJEVARSTVENE NALOGE DODELJUJE	50
---	----

Vodna moč Idrijce

Idrijca je zanimiva reka. Že njeno ime ti pove, da se nahaja blizu kraja Idrija. Dolga je 60 kilometrov. Teče po nadvse vznemirljivi poti med strnjenimi pobočji Idrijskega in Cerkljanskega hribovja. V Mostu na Soči se izlije v reko Sočo.

SONČICA: Veš, kaj je to gozdni rezervat?

MODRI JAN: To je področje, kjer so pred posegi človeka varne vse živali in rastline.

Njen dom so položni ovinki in živahne brzice, v zgornjem delu rečnega toka pa eden lepših krajinskih parkov, kraljestvo dreves, vode in živali, ki ga na zemljevidu označujejo besede Krajinski park Zgornja Idrijca.

To je zares skrivnosten prostor narave, kjer se na rečnih bregovih

bujen gozd. Ta svoje krošnje stika tako tesno, da pod njih le redko zaide človeška noga. V čudovitem parku pa kar mrgoli osupljivih ter redkih rastlinskih in živalskih vrst, zato so nekateri deli parka popolnoma zaščiteni.

MODRI JAN: No, zdaj mi pa ti povej, kaj pomeni, ko rečemo, da je voda obnovljiv vir energije?

SONČICA: To pomeni, da nenehno nastaja in se obnavlja. Ampak še vedno moramo z njo lepo ravnati.

MODRI JAN: Hej, za začetek lahko narediš majhen korak in vodo recikliraš.

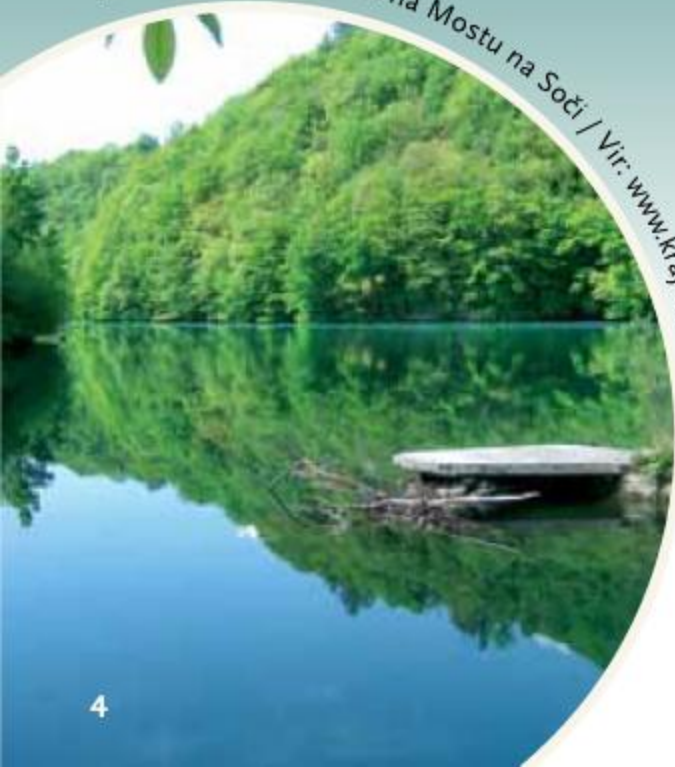
SONČICA: Kako pa naj to naredim?

MODRI JAN: Z odpadno kuhinjsko vodo, ki ostane za oprano zelenjavo, lahko odžejaš še sobne rastline.

Reka Idrijca ni največja reka, vendar njeno živahno gibanje ustvarja močan vodni tok in veliko vodne energije. Ta obnovljivi vir energije zato s pridom izkoriščajo tri prikupe hidroelektrarne. Imenujejo se Marof, Mrzla Rupa in Mesto. To so manjše elektrarne, ki zasidrane na rečnih bregovih pretvarjajo moč rečnega toka v električno energijo.

Nekoč so vodno moč izkoriščali mlinci in žage. Z obračanjem vode so opravljali vsa mogoča dela. Med temi posebneži čistiljive starosti na reki Idrijci pa nedvomno kraljujejo Idrijske klavže.

Sotočje Idrijce in Soče na Mostu na Soči / Vir: www.krajjeu

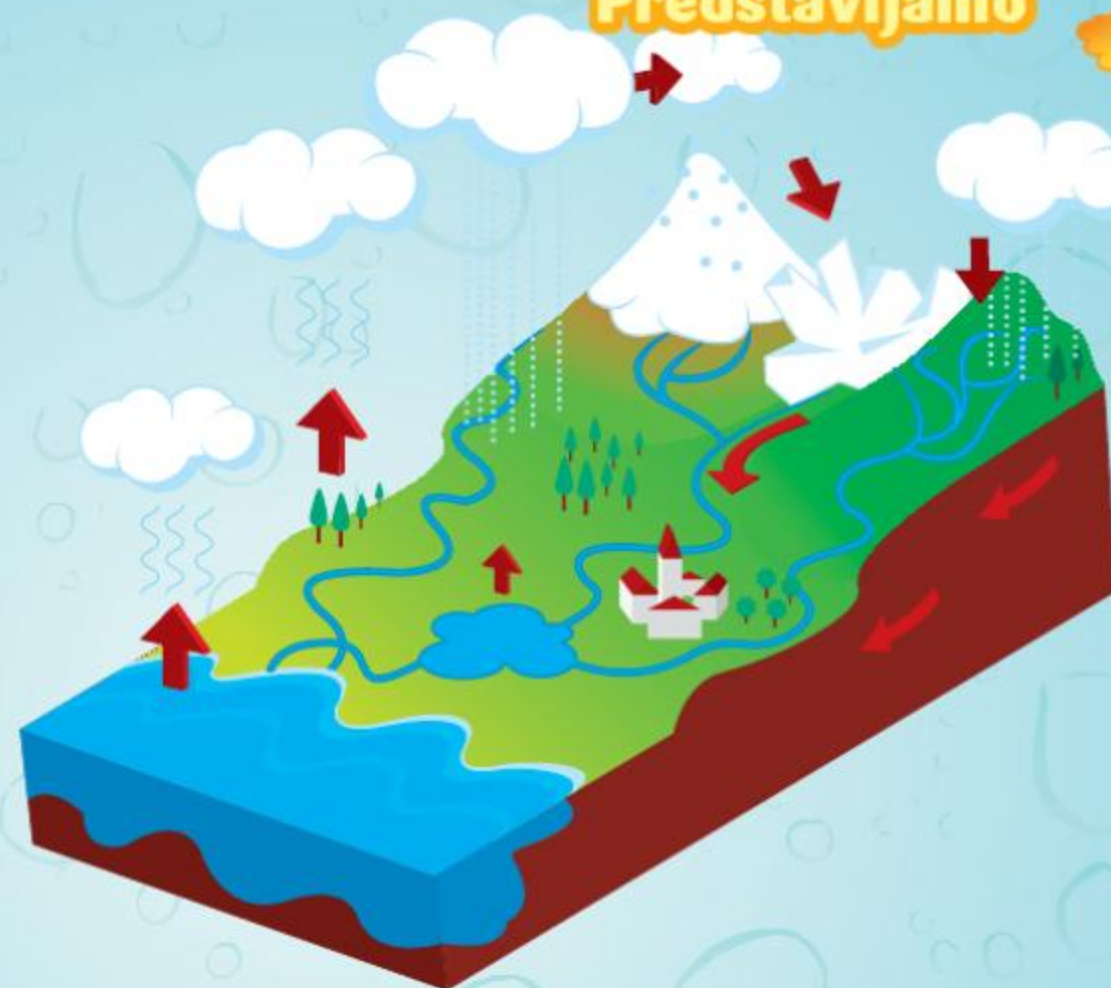
Hidroelektrarna Marof

To prikupno majhno elektrarno so začeli graditi že davno v nemirnih časih Avstro-Ogrske monarhije. Ker pa je konstruktorjem načrte prekrizala vihra prve svetovne vojne, je hidroelektrarna svoje obrate začela šteti šele leta 1932.

Hidroelektrarna Marof ima bogato preteklost in še danes zelo razgibano življenje. Nekoč je zbrano energijo napajala idrijski rudnik živega srebra – zato ji rečemo tudi rudniška elektrarna. S polno močjo deluje še danes in je zelo lepa, pravi ponos Idrije! Zaradi svoje urejenosti in ohranjenosti je prejela celo posebno

priznanje. V njej se še danes vrtijo stari agregati, ki lepo zloščeni ne kažejo svojih let. Gotovo so njeni upravitelji zanjo zelo lepo skrbeli.

Pojdi na zanimiv in poučen izlet in se prepričaj na lastne oči. Za vstop naj starši vprašajo na SENG d.o.o. Nova Gorica, na telefonsko številko 05 / 339 63 10.

POMEN VODE PRI PRIDOBIVANJU ENERGIJE

Vodni viri, ki so eden izmed najstarejših načinov pridobivanja električne energije, so danes v svetu eden od najpomembnejših obnovljivih virov energije.

V Sloveniji predstavljajo vodni viri do ene tretjine virov celotne električne energije.

Poglej sliko vodnega kroga in razumel boš, zakaj je voda obnovljiv vir energije.

VODNI KROG

Voda neprestano potuje – z zemlje v zrak in potem nazaj na zemljo. Temu potovanju vode rečemo vodni krog. Voda se na zemlji segreva zaradi toplega sonca in tako nastanejo vodni hlapi – ta proces imenujemo izparevanje. Tako se voda v obliki vodnih hlapov dvigne v zrak, kjer se oblikuje v oblake. V zraku se vodni hlapi hladijo in spremenijo v tekočino – ta proces imenujemo kondenzacija. Voda pade nazaj na zemljo v obliki različnih padavin. In tako se vodni krog začne znova.

Klavže

Slavna pregrada Idrijske klavže je dolgo nazaj tesno povezovala bregova Idrijce in za svojim skeletom vodnemu toku muhasta zapirala pot.

Vrata pregrade pa so včasih le odprli in to na stežaj, da so po reki lahko zdrseli drevesni hlodi. Močna lesena debela so namreč izjemno plovna, zato so po reki breztežno priplula do rudnika živega srebra, kjer so služila za podporo jamskim sobanam in rovom. Ohranjene klavže so častitljive starosti. Zgrajene so davnega leta 1595, zato so danes spomenik velike vrednosti.

MODRI JAN VABI

Plovnost lesa

Plovnost lesa me vedno znova navduši. Naredi eksperiment in iz lesa izdolbi čolniček, ki ga lahko spuščáš po bližnjem potoku.

Idrijske klavže / Foto: Samo Trebižan

Gozd

Gozd. Zeleno zavetje, sveža senca in skrivnostni svet živih bitij.

Pravljice med koreninami dreves najdejo tudi majhne škrate. Gozd je izvrstno izurjena in bujna skupnost rastlin in živali. Gozd raste povsod, kjer mu to dovolijo zemeljske razmere in človek. Čudovit je zato, ker drevesa s svojimi iglicami in listi nenehno čistijo zrak. Iz dreves dobivamo dragoceni les, iz katerega gradimo veliko stvari. Gozd nas varuje pred drsečimi plazovi in zadržuje uničujoče vetrove! In razvaja z menijem slastnih gozdnih sadežev in plodov.

MODRI JAN VABI

Varovanje gozda

Da bi gozd razumeli in spoštovali, ga moramo najprej spoznati.

Listnati gozd

Listnati gozd raste do nadmorske višine 1500 metrov. Spoznaš ga po pretežno svetlejši zeleni barvi. Njegove krošnje gradijo na dotik gladki listi dreves. V listnatem gozdu je prijetno svetlo tudi poleti, čeprav so krošnje takrat najbolj bujne. Zato ob tleh uspevajo različne rastline. Ker rastejo pod krošnjami dreves, jim pravimo podrast. Če pa greš na sprehod pozno jeseni, ko živopisano listje odpada, lahko hodiš po ogromnih, kot zrak lahkih kupih listja. To je zares zabavno, saj listje glasno šumi. Pozimi je listnat gozd čisto gol. Liste odvrže, zato da bi preživel. Misliš, da ga zebe?

Iglasti gozd

Drevesom, ki imajo iglice, rečemo iglavci, gozdu s temi drevesi pa iglasti gozd. Tak gozd pogumno uspeva v hladnejših krajih, zato ga najdeš tudi visoko v gorskem svetu in daleč na severu, na daljnem Švedskem, pa tudi Rusiji. Pod njegove krošnje se uspe izmuzniti le malo sončnim žarkom, zato je v gozdu precej mračno. Po tleh se valja debela plast iglic, saj te kot tvoji lasje vsak dan padajo iz krošenj. Iglasti gozd pozimi ne spremeni svoje podobe. Večina iglic namreč ostane trdno na drevesih. Edini predstavnik iglavcev, ki pozimi odvrže iglice, je macesen.

Mešani gozd

Tega gozda je na svetu največ. V njem stanujejo iglavci in listavci in se prav dobro razumejo. Mešani gozd najlažje opaziš pozimi. Nekatera drevesa so takrat gola, druga pa povsem zelena!

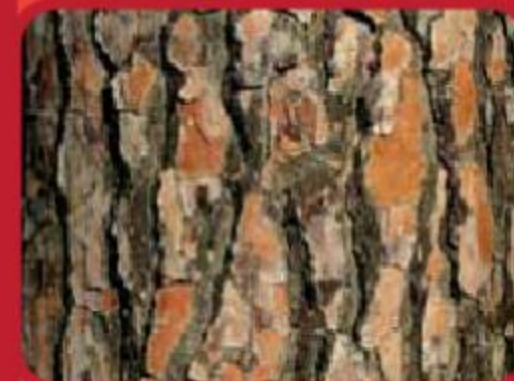
Spoznaj naravo

Prepoznavaj vzorce

V gozdu domuje veliko živali in rastlin. Jih prepoznaš? Rešitev poišči v naslednji številki revije Modri Jan.

Spoznaj naravo

Ris

Ali veš, da ris spada v družino mačk? Prištevamo ga med manjše mačke, skupaj s pumo, divjo mačko in drugimi. Najpomembnejša razlika med velikimi mačkami (kamor sodijo tiger, lev ...) in malimi, je v tem, da lahko velike rjovejo, majhne pa predejo. Mmmjav!

Risa prepoznamo po rdečkasto sivem kožuhu in temnejših pegah. Zato se lažje skriva v drevesnih krošnjah in v listju. Najlažje ga prepoznamo po dolgih črnih čopkih na ušesih in zelo kratkem repu s črno konico. Zelo dobro sliši in vidi. Od tod tudi primera »vidi kot ris«. Včasih so verjeli, da ris vidi celo skozi steno. Smešno, ne?

Pa veš, da je ta zver v resnici zelo plaha žival? Prav zato ga bomo v naravi težko opazili. Podnevi večinoma miruje skrit v goščavju ali skalovju in se sonči na skalni polici, od koder ima dober razgled. Ponoči je bolj aktiven in se odpravi na lov. Lovi srnjad, pa tudi gamse, kune in lisice.

Risa najdemo predvsem na območju dinarskega gozda bukve in jelke. V Sloveniji je sicer izumrl, a so ga v 70. letih dvajsetega stoletja znova naselili v Kočevskem gozdu. Danes na območju naše države živi približno 50 risov. Bi katerega rad videl? Obišči ljubljanski živalski vrt in si oglej lepota v vsej njegovi veličini.

Risa ogrožata nezakonit lov ter gradnja novih cest, železnic in naselij. Zato je v Sloveniji ris zaščitena žival. Prepovedano ga je poškodovati, vznemirjati, loviti, zastrupiti, usmrtiti ali si ga prilastiti. Z varovanjem risa in območja, kjer živi, ohranjamo tudi druge živali. Več informacij poišči na www.dinaris.si.

Dinozavri

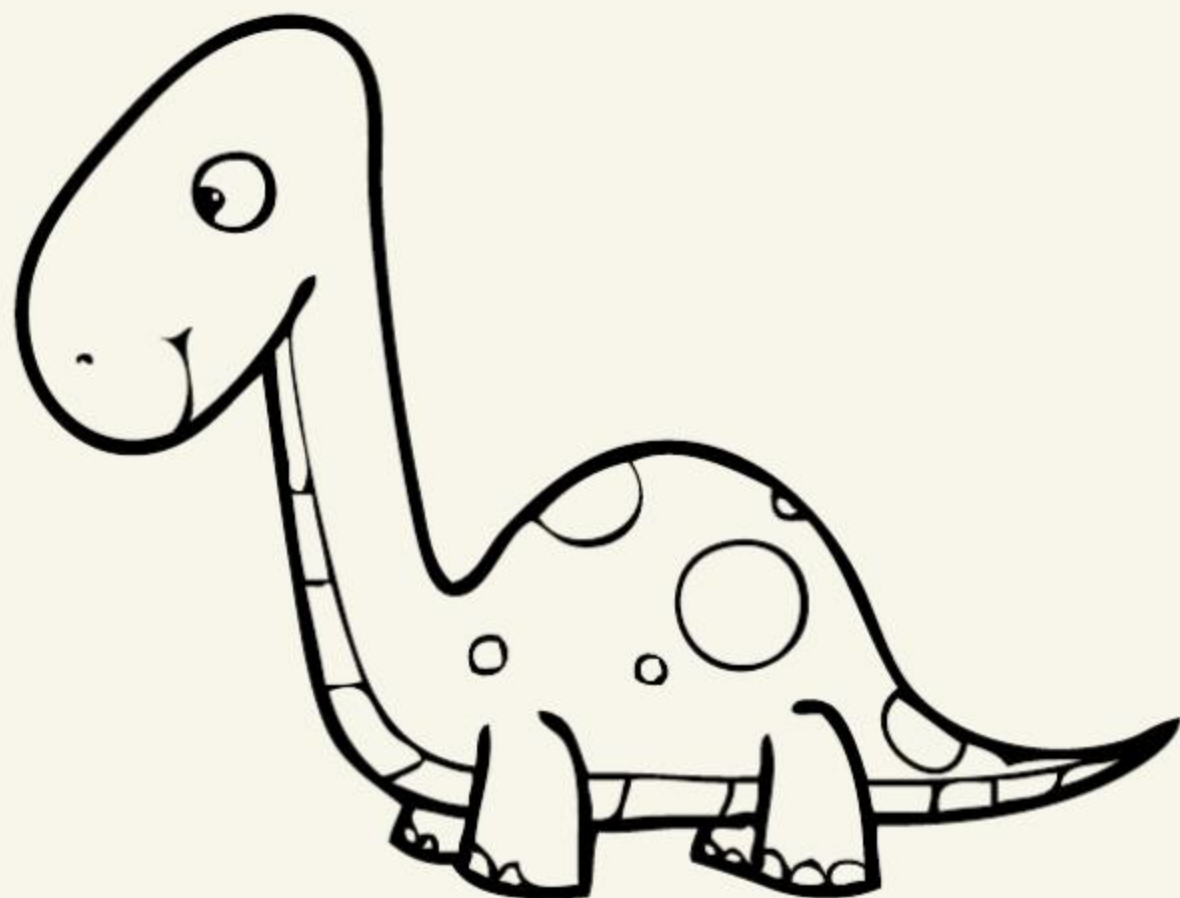
Prepričan sem, da o dinozavrih veš že skoraj vse. Ali pa vsaj zelo veliko. Ker so tako zelo zanimivi, tako slavni, da o njih snemajo filme, tako strašni ... in tako zelo izumrli! Pa ponoviva: majhni, veliki, dvonogi, štirinogi, rastlinojedi, mesojedi, živijo na kopnem, imajo luskavo kožo, pokončno držo in odlagajo jajca.

Zagotovo tudi veš, da beseda »dinozaver« pomeni strašni kuščar. Pa veš tudi, da danes poznamo skoraj tisoč vrst dinozavrov? Da je bil najvišji visok kot šestnadstropna stolpnica, najmanjši pa kot kokoš? Da je bil najdaljši dolg za pet dvonadstropnih avtobusov, najhitrejši pa je tekel s hitrostjo 60 km/h? Da v teži, višini, dolžini in hitrosti ne slon, ne žirafa, ne sinji kit in ne noj ne morejo tekrovati z njimi?

Prav tako je zanimivo, da rastlinojede dinozavre imenujemo tudi travojedi. Pa nikoli niso niti poskusili trave, ker je takrat sploh še ni bilo! Zemljo so preraščali veliki gozdovi in orjaške praproti. Tako so se prehranjevali z listjem, poganjki, zrna in koreninami. Hrano so pogoltnili celo, zato so imeli nekateri v želodcu kamenčke, ki so zmleli pretrdo listje. Bi zamenjal svoje kosilo z njimi?

Tudi v Sloveniji smo imeli svoje dinozavre. Fosile so našli v Stranica pri Zrečah in v Kozini na Krasu, ogledaš pa si jih lahko v Prirodoslovnem muzeju Slovenije in v Znanstvenoraziskovalnem centru SAZU. Najdba teh fosilov je zelo pomembno odkritje, saj gre za enega najmlajših doslej najdenih dinozavrov, ki je živel na našem ozemlju, tik preden je vrsta izumrla.

Modri Jan nagrajuje
Pobarvaj dinozavra

Pobarvaj dinozavra in nam pobarvanko skupaj z osebnimi podatki (ime, priimek, starost, naslov, e-mail) do 20. 10. 2010 pošlji na naslov HSE d.o.o., Revija Modri Jan, Koprška ulica 92, 1000 Ljubljana, s pripisom »Dinozaver«. Izžrebali bomo tri umetnike, ki bodo prejeli zanimive nagrade!

IME: _____ STAROST: _____
 PRIIMEK: _____ PODPIS STARŠEV: _____
 NASLOV: _____
 E-MAIL: _____

Prastara praprot

Ogromno število zelo različnih vrst praproti lahko srečaš na vsakem koraku. Tudi v našem gozdu prebiva kar nekaj različnih vrst te skrivnostne rastline. Si lahko predstavljaš, da je bila v času dinozavrov lahko tako visoka kot drevesa!

Ko stopiš v gozd, pokukaj ob vznožja dreves. To je prostor, kjer jo boš gotovo našel. Zelo dobro se počuti tudi na robu gozda. Praprot obožuje vlago in veliko sence, ki ji jo nudijo zelena drevesa.

Praprot je poleti prava velikanka. Svoje liste kot nekakšna mahala razpre na vse strani. Njeni listi so deljeni, zato začarajo prijetno senco. Na spodnjem delu listov so pritrjeni trosi, s katerimi se praprot razmnožuje.

Jeseni praprot nič več ne zraste. Barva njenih listov postane pusto rjava. To je znak, da se listi sušijo.

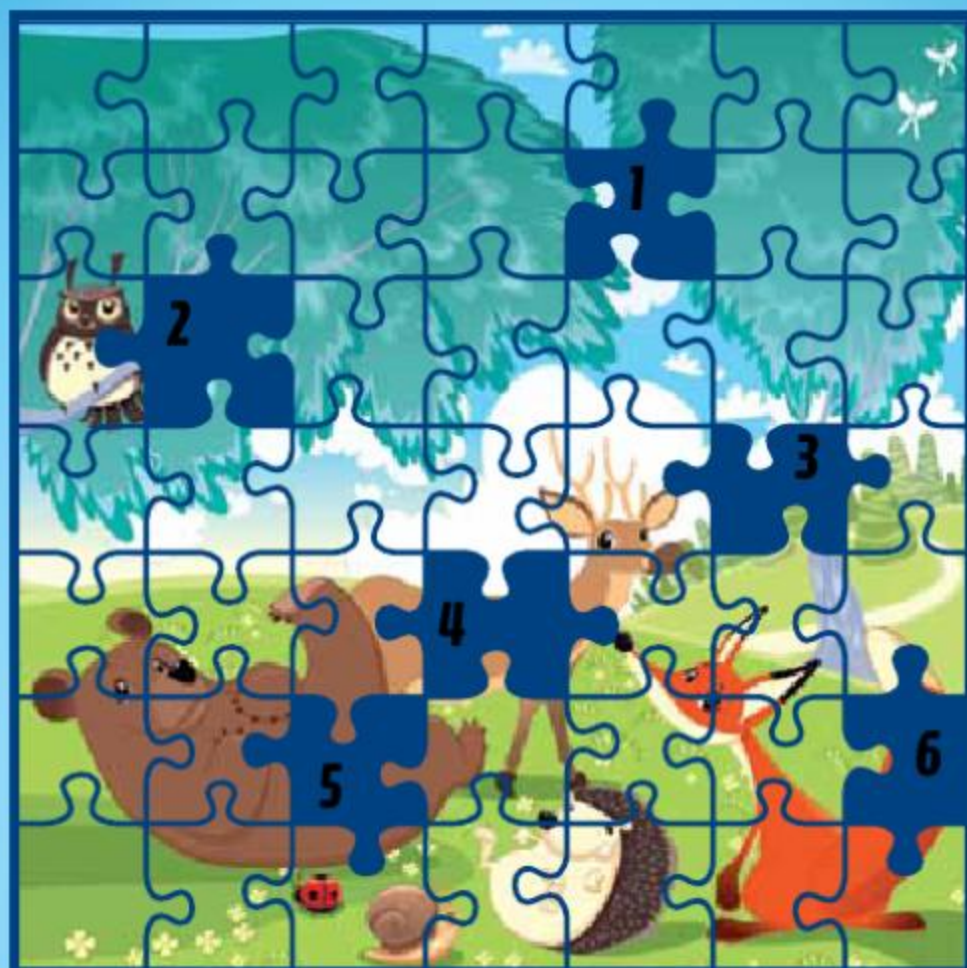
Poznaš rastlino, ki se je družila že z dinozavri? Naj ti predstavim lepo in zares staro praprot.

Že veš?

Praprot je ena najstarejših rastlin na planetu. Geologi pravijo, da je nastala že pred 400 milijoni let. Takrat so po planetu topotali veliki dinozavri!

Vsaka rastlina ima tudi latinsko ime. Deblu praprotnic je po latinsko ime Pteridophyta. Znaš to izgovoriti?

Sestavljanke

Poišči koščke sestavljanke, ki spadajo na določeno mesto na veliki sliki. Rešitev bo objavljena v naslednji številki revije Modri Jan.

Uganke

Ugani, za katere gozdne plodove gre. Rešitev poišči v naslednji številki revije Modri Jan.

NA BETU DEBELEM
KLOBUČEK RJAV.
LEPOTEC TA ZALI
ČEZ NOČ JE POGNAL.

(Avtor: Mira Voglar)

Rešitev:

SKRITA RUMENA V GOZDU LEŽIM,
Z ZVITO ZVERINO IME SI DELIM.

(Avtor: Mira Voglar)

Rešitev:

PLAŠČEK, KI PIKA,
JE IZGUBIL LASTNIKA,
KER TA KAR BREZ PLAŠČKA JE SKOČIL NA TLA.
MORDA DIVJA SVINJA SE Z NJIM POSLADKA.
MORDA GA KAK ČLOVEK POBERE IN SPEČE.
LE HITRO POVEJTE: KAKO SE MU REČE.

(Avtor: Anja Štefan)

Rešitev:

V ZELENEM PLAŠČU IZ BODIC
SKRIVA SE RJAVI STRIC.
NI VSAK RJAVI STRIČEK PRAVI.

(Avtor: Mira Voglar)

Rešitev:

Slaščičar

Sladoled, torte, peciva, čokoladni izdelki, napolitanke, medenjaki, bomboni, keksi, pudingi, marmelade ... mmm ... Se ti že cedijo sline? Vse te sladke dobrote pripravlja slaščičar. Kuha, peče, meša, izdeluje in lepo oblikuje različne vrste slaščičarskih izdelkov.

Ali veš, da se je slaščičarstvo začelo razvijati, ko so se ljudje odločili izboljšati okusnost jedi? Poznali so ga že stari Kitajci, močno pa se je razmahnilo v starem Egiptu. Kolači so vedno imeli pomembno mesto v prehrani, darovali so jih tudi bogovom. Na Slovenskem je bila peka peciva tesno povezana s šegami ob praznikih, delu in dogodkih. Še danes si brez slaščic in slaščičarjev ne moremo zamisliti praznika ali slovesnosti.

Za opravljanje poklica slaščičar so potrebna znanja in veščine, ki jih po končani osnovni šoli dobiš na srednji živilski šoli. Tam se naučiš osnov slaščičarstva in pekarstva, pa tudi estetskega oblikovanja.

Slaščičar mora imeti dobro usklajene zaznave in gibe ter spretno roko. Imeti mora dobro razvit vonj, zaznavanje barv, sposobnost zaznavanja različnih okusov in vizualnega razlikovanja predmetov. Za svoje delo potrebuje tudi dobro razvit spomin, da si zapomni recepte in podatke, pomembne za kuho in peko.

MANDLJEVI PIŠKOTI ZA VSE PRIJATELJE

Za približno 100 piškotov

SESTAVINE:

100 g margarine, 500 g moke, 3 jajca, vanilijev sladkor, 400 g sladkorja, nastrgana lupina ene limone, 200 g mletih mandljev, 100 g celih mandljev

PRIPRAVA:

Moko, jajca, margarino, sladkor, vanilijev sladkor, limonino lupinico in mlete mandlje zgnetemo v gladko testo. Dodamo še cele mandlje. Testo zavijemo v folijo in ga damo za pol ure počivati v hladilnik. Oblikujemo ga v tri valje, ki jih položimo na pekač, obložen s peki papirjem. Pečemo v ogreti pečici na 175° C od 15 do 20 minut. Testo ohladimo in narežemo na 1 cm debele rezine, ki jih zopet položimo na pekač in jih pečemo še 15 minut pri 175° C, da postanejo zlato rjave barve. Najbolj okusni so takrat, ko so zelo trdi.

Recept je pripravil Tomaž Vozelj, kuhar in predsednik Društva kuharjev in slaščičarjev Slovenije.

Kočevski gozd

Kočevski gozd je najbolj ohranjen naravni predel Slovenije in tudi Srednje Evrope. Razteza se predvsem na kraškem terenu, ki je razgiban s številnimi gorskimi grebeni in kraškimi dolinami.

Njegova gozdna pogorja so bila še pred stoletjem neprehoden pragozd in še danes je tu kar šest pragozdnih ostankov. Mogočna drevesa so stara 500 let. Dvigajo se do 50 metrov visoko, njihov premer je meter in pol, nosijo pa do 50 ton lesne mase.

Kočevska narava je splet številnih rastlinskih in živalskih vrst. Gorato območje Kočevske preraščajo mogočni gozdovi jelk, bukev in smrek. Tu prebivajo medvedi, volkovi, risi, divje svinje, jeleni in druga divjad. Prav tako so gozdovi polni različnih vrst ptic, med katerimi so tudi številne ujede in divji petelin. Tudi v podzemnih jamah je živahno, saj tam živi veliko redkih živalic, med

njimi tudi človeška ribica.

Kočevska je dežela gozdov, saj ti pokrivajo kar devet desetin naravnega prostora. Kot gozdovi v nastajanju pa se širijo tudi na kraje, kjer so jih ljudje pred stoletji krčili, da bi imeli prostor za njive, pašnike in za svoje domove.

Z družino obišči Kočevski gozd in odkrij vse zanimive koticke. Pomagale ti bodo naravoslovne učne in planinske poti. Razišči posebnosti gozda, drevesne orjake, kraške jame, razgledišča in skriti živalski svet. Na koncu pa se posladkaj s kočevskim gozdnim medom, ki sodi v skupino najbolj kakovostnih medov na svetu.

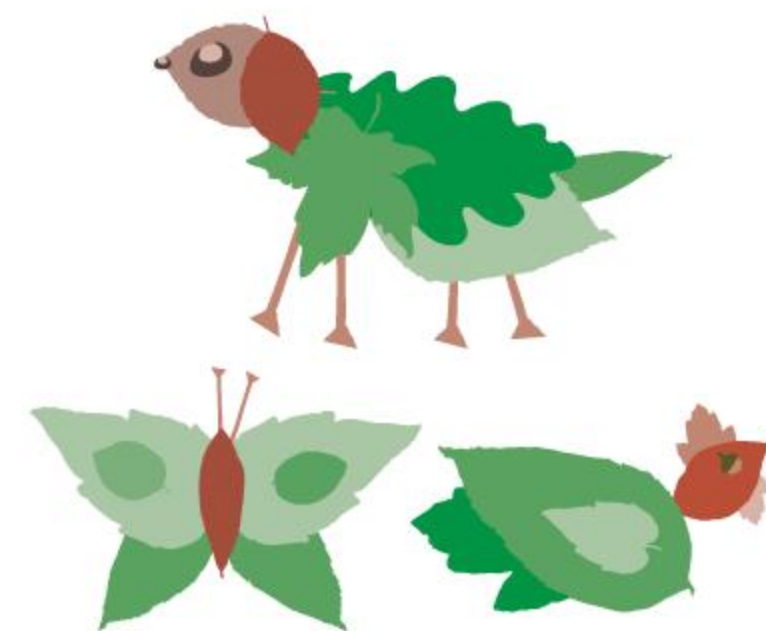
SONČICA VABI

Naredi žival iz jesenskih plodov in listja

Naberi jesensko listje pisanih barv. Poišči še jesenske plodove – zagotovo najdeš kak kostanj ali žir. Potem z lepilom na list papirja nalepi liste in plodove, pa še kakšno vejico, tako da bo nastala lepa žival. Lahko jo obesiš na steno, da ti bo delala družbo v mrzlih zimskih dneh.

Jesensko umetnijo do 10. 11. 2010 skupaj s svojimi osebnimi podatki pošlji na **HSE d.o.o., Revija Modri Jan, Koprška ulica 92, 1000 Ljubljana**. Lahko pa jo tudi fotografiraš in sliko pošlješ na modri-jan@hse.si. Modri Jan bo izžrebal 3 srečneže, ki bodo prejeli zanimive nagrade.

Več informacij na www.modri-jan.si.

Po svetu

Po svetu

Papua Nova Gvineja

Papua Nova Gvineja je otoška država v Oceaniji.

Otoška država se imenuje zato, ker leži na otoku Nova Gvineja, ki je drugi največji otok na svetu, takoj za Grenlandijo.

Država leži na vzhodnem delu tega otoka, drugi del otoka, ki se imenuje Irian Džaja, pa sodi pod državo Indonezija. Vsebuje še veliko otočkov in atolov, ki so redko poseljeni, nekateri pa še vedno vulkansko aktivni. Prvi je otok raziskal Portugalec z imenom Jorge de Menezes in ga poimenoval »Otok kodrastih las«. Morda veš, zakaj je dal otoku tako ime? V zadnjih desetletjih je zahodna civilizacija prodirala v državo, vendar je država še vedno zakladnica raznolike narave in številnih divjih plemen. Skoraj vsako pleme govori svoj jezik, zato se v državi govori okoli 700 jezikov. Koliko jezikov pa govorimo v Sloveniji?

Večina države je pokrita s tropskim deževnim gozdom, kjer je veliko eksotičnih ptic. Še posebej lepa ptica je rajska ptica. To ptico najdeš tudi na državni zastavi. V kakšni barvi so jo narisali? V gozdovih je tudi veliko divjih orhidej, več kot kjerkoli drugje na svetu. Podnebje je tropsko, saj otok leži ob ekvatorju. Tropsko podnebje pomeni, da je zelo vroče in vlažno. Pade veliko dežja, predvsem od decembra do marca, veliko pa lahko dežuje kadarkoli med letom.

Holding Slovenske elektrarne je sponzoriral humanitarno-medicinsko odpravo "Papua Nova Gvineja" v letu 2009.

Aron in njegov dan

Glasni zvoki gozda so ga prebudili v jutro. Pomel si je oči in stekel za svojim Piki-jem, malim kužkom. Preskočil je lestev, ki služi namesto stopnic iz lesene kolibe, narejene iz vejevja in listov palme, ter pospešil korak čez prašno dvorišče. Mama, ki je pripravljala nadvse slasten zajtrk iz pečenih banan, svežega ananasa in kokosovega soka, ga je skušala ustaviti. Vendar je, kot večina navihanih otrok, tudi on le izmaknil banana in z nasmehom namenjenim mami, stekel za Piki-jem.

Prah med hiškami se še ni podel, ko je dohitel Piki-ja pri potoku. Hlastal je po sveži vodi. Tudi deček si je umil oči z bistro vodo. Bila je mehka kot njegova črna koža in slastnejša od svežega kokosovega mleka. Odžejal se je in pogledal v tolmun. V njem je sem in tja švignil potočni rakec, tudi ribe so hlastale po žuželkah. Zazrl se je v svoj odsev na gladini. Nakodrani temni lasje in igriv nasmeh z odsevom snežno belih zobkov in oči. Tu ni snega, ni ga še videl. Lesket sončnih žarkov, ki so se prebijali skozi krošnje visokih tropskih dreves, se je poigraval s sencami. Palmine listi so plapolali v vetru, v krošnjah gostega tropskega gozda so se skrivale ptice. Lahko je slišal njihovo žvrgolenje in petje. Papigi, ena zelena in druga rdeča, sta preleteli na drugo stran. Takrat ga je zanimalo, kje je njegov Koki. Tudi Koki, bel kakadu, ni bil daleč. Priletel mu je na ramo in s kljunom ščipal fantkovo banana. Nasmehnil se je.

Od daleč je zaslišal zvon. Bong bong bong. Zven je postajal vse glasnejši, ko mu je sledil skozi visoko travo. Prijatelji iz vasi so že sedeli v učilnici. Pripravili so si lesene deščice, na katerih so reševali naloge. Ponavljali so za učiteljico in z zanimanjem poslušali o seštevanju, črkah in daljnih deželah. Bong bong bong. Takrat se je šele prašilo, ko so se zapodili za nogometno žogo po pouku. Čas je ob igri vse prehitro mineval in skorajda bi pozabil. Obljubil je, da bo pomagal na vrtu, zato se je hitro poslovil od prijateljev. Piki je stekel za njim. Na vrtu sredi gozda so se pod težo plodov šibila drevesa. Koliko banan, papaj, gredica arašidov in ananasov. Pomagal je očetu pri kopanju sladkega krompirja, ki ga ima najraje. Oče ga je pohvalil in skupaj sta odšla proti domu.

Zaostal je in se zopet ustavil pri potoku. Kako ne, saj se je najraje igral tu. Čof, že je pristal v vodi. Prijetna je bila. Bil je vesel in srečen v svojem potoku, v svojem tropskem gozdu. Ime mu je Aron in je fantek z daljne Papue Nove Gvineje. Ga najdeš?

Energija

Ljudje za življenje na zemlji potrebujemo ogromno energije. Veliko je črpamo iz zemlje in zaloge hitro usihajo. Ker se ne obnavljajo, jih lahko zmanjka. To so neobnovljivi viri energije, imenujejo se fosilna goriva. Obnovljivi viri so veliko prijaznejši okolju.

Premisli in ugotovi, za katero vrsto energije gre. Pobarvaj krožce z modro tam, kjer so viri obnovljivi, in s črno barvo tam, kjer so viri neobnovljivi.

LEGENDA ZA OZNAČEVANJE:

- OBNOVLJIVI VIRI ENERGIJE
- NEOBNOVLJIVI VIRI ENERGIJE

Vetrna energija
Vetrnice izkoriščajo energijo vetra. Stojijo tam, kjer je zelo vetrovno.

Vodna energija
Hidroelektrarne izkoriščajo energijo vode. Tam, kjer voda posebej hiti, stojijo hidroelektrarne.

Trda goriva
Premog je trdo gorivo. Kopljejo ga rudarji, saj nastaja globoko pod zemljo.

Geotermalna energija
Geotermalna energija je toplota zemljine notranjosti. Sem sodijo tudi gejzirji, ki nastajajo v bližini vulkanskih območij. Magma, ki se nahaja pod gejzirjem, segreva vodo, ki nato izbruhne na površje.

Sončna energija
Sončno energijo zbirajo nenavadne svetleče plošče tam, kjer vanje sije veliko sonca.

Biomasa
Sem spadajo les, rastlinska olja in bio plin. Iz odmrlega organskega materiala dobivamo čisto energijo.

Nafta
Nafta je zelo dragocena. Rečemo ji tudi črno zlato. Pridobivajo jo z vrtnanjem globoko v zemljo.

Zemeljski plin
Zemeljski plin je shranjen v takšnih bombah. Z njim ogrevamo stanovanja. Nahaja se pod zemljo in vsebuje zelo malo CO₂.

Varno z elektriko

Električni tok je človeku lahko zelo nevaren. Povzroči različne poškodbe, kot so opekline, nepravilno delovanje srca ali nezavest. Z električnimi napravami moramo zato ravnati previdno. V nadaljevanju je nekaj nasvetov in opozoril, ki si jih je dobro zapomniti.

- IZKLOPI ELEKTRIČNE GRELCE, KADAR TE NI V BLIŽINI.
- ELEKTRIČNIH NAPRAV ALI PRIKLJUČKOV SE NIKOLI NE DOTIKAJ.
- NE PUŠČAJ VKLJUČENIH ELEKTRIČNIH NAPRAV V BLIŽINI VODE.
- NIKOLI SE NE DOTIKAJ POŠKODOVANIH ELEKTRIČNIH NAPRAV ALI PRIKLJUČKOV.
- PRI NOVIH ELEKTRIČNIH NAPRAVAH SKRIBNO PREBERI NAVODILA ZA UPORABO.
- NIKOLI NE POSKUŠAJ SAM POPRAVITI POKVARJENE ELEKTRIČNE NAPRAVE.
- ELEKTRIČNE NAPRAVE, KI SE UPORABLJAJO NA PROSTEM, HRANI NA SUHEM.
- ČE MED UPORABO ELEKTRIČNE NAPRAVE (TUDI RAČUNALNIKA) ZMANJKA ELEKTRIKE, NAPRAVO IZKLOPI ALI IZKLJUČI IZ OMREŽJA. ČE TEGA NE STORIŠ, SE LAHKO NAPRAVA POŠKODUJE, KO TOK ZNOVA STEČE PO NJEI.
- NE IZTIKAJ VARNOSTNIH POKROVČKOV IZ VTIČNIC.

Pri reševanju križanke si pomagaj s podatki na spletni strani www.modri-jan.si. Rešitev poišči v naslednji številki revije Modri Jan.

1. Zelo glasen zvok.

3. Enota za električno napetost.

Alessandro Volta je bil italijanski plemič, fizik in profesor. Rodil se je leta 1745, umrl leta 1827. Znaš preračunati, koliko let je živel? Raziskoval je električne in magnetne pojave. Sestavil je prvo električno baterijo. Od leta 1881 se po njem imenuje enota za električno napetost – volt.

4. Pretvarja električno energijo v svetlobo.

5. Veliko območje slane vode. Poleti se v njem kopamo.

6. Drugo ime za akumulator. Gre za napravo, v kateri je shranjena kemijska energija, to pa lahko oddaja v obliki električne energije.

7. Drugo ime za atmosfero.

1. [ ] [ ] [ ] [ ] P

2. [ ] [ ] A [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] K

3. [ ] [ ] [ ] [ ]

4. [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ]

5. [ ] O [ ] [ ] [ ]

6. B [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ]

7. [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ]

Napisala: Andreja Šeme

Nenavadno srečanje

Modri Jan, Sončica in Puhec se vračajo iz gozda, kjer so nabirali gobe. »Smo imeli pa res srečo. Ogromno jurčkov smo nabrali. To bo dobra večerja,« se obližuje Sončica. Ko pridejo na gozdno jaso, Modri Jan vpraša prijatelja: »Sti za žoganje?« »Oooo, to pa vedno!« zaploska Sončica. Modri Jan iz nahrbtnika izvleče napihljivo žogo. V trenutku vsi pozabijo na utrujenost in se začnejo žogati. Puhec pri metu žoge malce goljufa, da bi jo vrgel še dlje kot Sončica. Ko je žoga v zraku, na skrivaj močno zapiha. Žogo odnese visoooooko čez krošnje prvih dreves na obrobju gozdne jase, nato pa žoga vsem trem izgine izpred oči. »Ojoj,« se prime za glavo Modri Jan in proti gozdu: »Saj ni šla zelo daleč. Pojdimo jo poiskati!«

Prijatelji se ozirajo navzgor – morda se je žoga zataknila v krošnje – in preiskujejo tla. Še dobro, da je žoga pisana, tako je res ni mogoče spregledati. »Sti že kaj našla?« vpraša Modri Jan. »Neeel!« zakličeta v en glas Sončica in Puhec. »Tamle je en ogromen votel štor, grem še tja pogledat,« sporoči Modri Jan.

»Oooooo! Pridita pogledat tole!« navdušeno zakliče Modri Jan. Sončica teče in sopiha: »Kaj je? Si jo našel?« Vsi skupaj gledajo v notranjost votlega štora in se čudijo. »Saj to je cela škratja vas!« je navdušen Puhec. »Krasna je! A vidita kakšne majčkene hiške imajo,« občuduje Sončica. »Poglejta, tamle je pa naša žoga,« pokaže Modri Jan.

Eden od škratov pokuka ven in vpraša: »Je ta žoga vaša?« Vsi trije pokimajo. Škrat si oddahne: »Fino. Mislili smo, da jo je nekdo odvrigel v gozd. Veste, veliko ljudi to dela. Če česa ne potrebujejo več, kar v gozd pripeljejo in misijo, da so dobro uredili.« »A res?!« je zgrožen Puhec. »Ampak saj to se ne sme! Ljudje živimo v mestih in v vaseh, živali ... no, in škratje ... pa v gozdu. Če ljudje nosijo smeti v gozd, je to tako, kot če bi vi svoje smeti odnesli k nam na dvorišče,« se razburi Sončica. »Natanko tako,« pokima škrat.

Modri Jan napove: »Veste kaj! Naredimo nekaj modrega. Vsem prijateljem, ki bodo prišli na večerjo z gobami, povejmo, kaj se nam je danes zgodilo. Zagotovo še nihče od njih ni videl škrata in bodo poslušali z odprtimi usti. Če jim razložimo, da ima gozd prebivalce, tako kot mesta in vasi, in da ne smemo nositi svojih smeti k njim domov, sem prepričan, da tega ne bodo nikoli naredili.« Puhec navdušeno pripomni: »Pa še vsem, ki jih poznajo, bodo to povedali. Če v zgodbi nastopa nekaj tako nenavadnega, kot je škrat, bo zagotovo vsak poslušal!«

»To je pa res lepo od vas. Hvala, ker skrbite zame in za moje prijatelje,« je ganjen škrat. Modremu Janu, Sončici in Puhcu podari lonček borovnic in jim pomaha v slovo.

Zelena čistilnica

Gozdni ples

Globoko v gozdu je temno, kot da nekdo ugasnil bi nebo, tu le drobec žarkov se lovi, tam mrki mah na tleh živi.

Hipoma pa nekaj počí, Modri Jan na plano skočí, živalice se zbirajo, saj gozdni ples organizirajo!

Prijazne gobe sok delijo, mokre rose v barvah se bleščijo, ptice za glasbo poskrbijo, lej, gozdne vile v kolu se vrtijo.

Če boš priden in zvedav, gozd z lahkoto boš spoznal, tako bo gozd ostal plesišče in vsem nam bitjem zavetišče.

Jernej Tozon

Pevec skupine Čuki

Pevca popularne skupine Čuki smo našli v Škofji Loki, ravno ko je prišel iz službe. In kaj dela? Verjeli ali ne, zaposlen je v vrtcu, čedni pevec namreč skrbi za 13 otrok. Kljub napornemu koncertnemu in delovnemu urniku je z veseljem poklepetal z nami.

Intervjuvala: Ana Marija Mitić

Kje smo te našli?

Zdajle sem bil v vrtcu. Delam predvsem v prvem starostnem obdobju, do starosti dveh let. Super je, ker z njimi rasteš, z njimi se učiš, sem jim celo neke vrste drugi oče. Zadaj imamo vrt, pa igrišče, s seboj pogosto vzamemo kruh, da nahranimo račke. Potem pogledamo, kako raste kuruza, skratka celo malce naravovarstvene vzgoje zraven.

Kaj pa ti najraje počneš v naravi?

Najraje športam. Res je super, ko daš glavo »na off«, se sprostiš, ne misliš na nič ... V tednu imam polno enih stvari, nastopov, intervjujev, pa še služba ... Rad tečem, zdaj pa sploh, ko imam Lili.

O, kdo je pa to?

Moja nova kužika, Jack Russel terier. Pa saj sem vedel, da imajo ogromno energije, ampak da je imajo toliko! (smeh) Midva tečeva, okrog deset kilometrov, ne glede na vreme, tako v soncu kot dežju.

Kako pa kaj počitnice?

Ah, počitnice! Jaz jih imam bolj malo. Ko je takole nabito s koncerti, imamo kak vikend prost, ostalo se pa dela. Letos sem bil na Zakintosu, počasi izpolnjujem svojo željo, da obiščem vse grške otoke.

In koliko jih še manjka?

Uh, še veliko ... Nisem niti še blizu. Bil sem na Krfu dvakrat, na Kreti, na Kosu ... Počasi pa bo (smeh). Šel bom tudi na Krnska jezera. Lani smo bili s Čuki na Triglavu, ker je bil Jože prvič gor, letos pa se še dogovarjamo, kam bomo šli skupaj za nekaj dni.

Imaš kakšen nasvet za naše mlade nadebudne bralce?

Čim manj računalnikov, pa čim več v naravo! Treba je čim več doživeti in se ne zapirati med štiri stene. Mi smo bili neprestano zunaj, ko smo bili majhni. Super je bilo!

MODRI JAN VABI

Dragi prijatelj, vabim te, da se opogumiš in mi napišeš, kaj zanimivega počneš in s čim se v prostem času ukvarjaš.

Pošlji mi opis in svoje podatke na modri-jan@hse.si in med vsemi prejetimi opisi bom izbral enega, ki ga bom obiskal na domu. Intervju bom objavil v naslednji številki revije Modri Jan.

Niko Testen

Mlad talentiran fant, ki je član Kajak kluba Soške elektrarne, tekmuje v slovenskem pokalu in na državnih prvenstvih, prav tako pa mu ni tuj Teen Cup – kajak slalom na divjih vodah, ki je tudi olimpijska disciplina. Z njim smo klepetali v prelepem Mostu na Soči, kjer je polno dobrih kajakašev.

Tvoj šport – kajak na divjih vodah – se sliši kar strašljivo. So se ti kdaj zatresle hlače?

Uh, na začetku že, ko še nisem bil tako izkušen, potem se pa kar navadiš. Zdaj mi ni nič več grozno.

Kako pa izgleda oprema? Kaj vse potrebuješ, da greš lahko v vodo?

Kajak, ki je težak 9 kilogramov. Potem potrebuješ še rešilni jopič, čelado in krovnico. To je pripomoček, s katerim si pomagaš, da te voda ne zalije. Kadar je mraz, si daš gor še anorak, da je bolj toplo.

Kaj pa treningi, so naporni?

Kakšni so težji, kakšni pa lažji. Kdaj je treba tudi zjutraj vstati. Če gremo na kakšno tekmo, bolj daleč, je treba vstati tudi ob štirih zjutraj. Potem se še vozimo nekaj časa in lahko v kombiju spimo.

Potem so tekme bolj prijetne?

Ena proga traja 100 sekund. To se ne sliši veliko, ampak ogromno se zgodi v teh sekundah. Najbolj nadležno je, če se ujameš v rolo ... potem te val drži.

Kako se pa izvlečeš ven?

Hehe, moraš znati. Temu se reče povratni val. Saj imaš veslo, pa si z njim lahko malo pomagaš.

Seveda me zanimajo tudi tvoji rezultati.

Eh, ne bi se ravno hvalil ... No ja, bil sem državni prvak v Solkanu, pa predlani sem bil tretji na državnem prvenstvu v Hrastniku. Želel bi priti v reprezentanco in biti čim boljši na državnem in svetovnem nivoju.

Kdo pa te je navdušil za ta zanimiv šport?

Navdušil me je moj stric Dejan, enkrat sem gledal, kako tekmujejo in me je čisto navdušilo. In tudi, ne tekmujem vedno sam, obstaja kategorija C2 – kanu dvosed, kjer tekmujem s prijateljem in sva skupaj v čolnu – trenutno sva državna prvaka.

In kakšni so tvoji načrti za prihodnost?

Prva stvar zdaj je 12. september, ko bo svetovno prvenstvo v kajak kanu slalomu. Sloka 2010 (kakor se to imenuje) bo v Tacnu ob Ljubljani in seveda vabljeni vsi, ki bi si radi to поблиžje ogledali.

Prijatelj Potočni rak

V prejšnji številki revije sem za vas skupaj s Potočnim rakom pripravil nagradno igro. Pridno ste pošiljali fotografije papirnatih ladjic in pobarvanke. Med vsemi sem izžrebal 50 otrok, ki so prejeli leseni splav »Sestavi sam«. Z novim prijateljem sva se zelo zabavala na svetovnem prvenstvu v kajak kanu slalomu – SLOKA 2010 – v Tacnu pri Ljubljani.

Čestitamo
izvrstnim uspehom
tekmovalcev
Kajakaške zveze
Slovenije!

Ponosni sponzor

hse Moč energije

Poišči razlike

Tropski deževni gozd je tako pisan! Poišči 5 razlik med obema slikama.

Pisma za Modrega Jana

Kako sem vesel, ko v nabiralniku najdem tvoje pismo. Pošlji mi risbico, pesmico, zgodbico ali karkoli drugega želiš in tvoje pismo bom morda objavil v tej reviji. Pisma pošlji na naslov HSE d.o.o., Revija Modri Jan, Koprška ulica 92, 1000 Ljubljana. Zahvaljujem se vsem, ki ste mi že poslali pisma in se opravičujem, ker vseh zaradi stiske s prostorom nisem objavil.

Prejel sem res veliko pisem!

Ljubo!

 Ime Nuša mi stane sem 11 let. Učim nova nauja Modri Jan, mi je zelo všeč. Pri našem maticarju, lani, sem izvidela za vas! Rada imam naujo, in zato se mi zdi nauja nauja poučna. Učim, da nam je moja pobava nba všeč. Pozdrav vam!

 Tedi... Modri Jan, Biki, Inimci in Biki Rici!

Nuša

Tine Papež, Stara Cerkev

Metka Papež, Stara Cerkev

Pisma Modrega Jana

Blaž Pahor, Vrtojba

Simona Bunderla, Ruše

Patricija Varšek, Ljubljana

Modri kviz

Ko boš prebral revijo, odgovori na vprašanja in mi geslo kviza pošlji do 20. oktobra 2010 na naslov **HSE d.o.o., Revija Modri jan, Koprška ulica 92, 1000 Ljubljana**, s pripisom »Modri kviz«, ali po elektronski pošti na **modri-jan@hse.si**. Vsak odgovor ima svojo črko, ki jo zapiše v ustrezno mesto v geslu glede na številko vprašanja. Izžrebal bom 5 nagrajencev, ki bodo prejeli zanimive nagrade. Več informacij o nagradni igri poišči na spletni strani **www.modri-jan.si**.

GESLO številka 2

1 2 3 4 5

○ ○ ○ ○ ○

Rešitve Modrega kviza številka 1: TRAVNIK

Nagrajenci:

1. TILLEN JEROMEL, VITANJE
2. TIM DVORŠAK, ZG. KORENA
3. JAN VOGRIČ, LJUBLJANA
4. ALJA PORIČ, SEŽANA
5. TIM JURINIČ, VINICA

Rešitve iz prve številke revije

Križanka na strani 25: PLANINSKO POLJE

Kviz na strani 27: 1A, 2B, 3A, 4B, 5A

Na kateri reki se nahaja hidroelektrarna Marof?

- Mura **M**
- Idrijca **J**
- Drava **B**

2. Kaj od naštetega je plovno na vodi?

- kamen **O**
- avto **C**
- drevo **E**

3. Koliko risov še živi v Sloveniji?

- več kot 2 milijona **B**
- risov ni več v Sloveniji **Z**
- približno 50 **S**

4. Blizu katerega kraja v Sloveniji se nahaja Kočevski gozd?

- blizu Kočevja **E**
- blizu Jesenic **S**
- blizu Portoroža **A**

5. Kateri vir energije ne spada med obnovljive vire?

- nafta **N**
- energija sonca **A**
- vodni viri **M**

Vsako leto bomo izdali 3 do 4 številke brezplačne revije Modri Jan. Če ste revijo že prejeli po pošti na svoj naslov, ste že naši naročniki, zato vam ni treba ponovno pošiljati svojih podatkov. Lahko pa povabite prijatelje, da tudi oni postanejo naročniki. Pošljite jim spodnjo naročilnico ali pa jim povejte, da lahko izpolnijo tudi spletno naročilnico na **www.modri-jan.si**.

NAROČILNICA na revijo Modri jan

IME

PRIIMEK

LETO ROJSTVA

ULICA

POŠTNA ŠTEVILKA

KRAJ

ELEKTRONSKI NASLOV

OZNAČITE, ČE ŽELITE PREJEMATI MODRIJANOVA OBVESTILA.

PODPIS STARŠEV

DATUM

NAROČILNICA na revijo Modri jan

IME

PRIIMEK

LETO ROJSTVA

ULICA

POŠTNA ŠTEVILKA

KRAJ

ELEKTRONSKI NASLOV

OZNAČITE, ČE ŽELITE PREJEMATI MODRIJANOVA OBVESTILA.

PODPIS STARŠEV

DATUM

Z učinkovito rabo energije prihranimo energijo in denar!

**energija si
bodi učinkovit**

Učinkovitost cenimo pri delu, ki ga opravljamo, pri reševanju težavnih situacij, s katerimi se vsak dan srečujemo, pri športu ... Skratka pri vsem, česar se lotimo. Da smo pri tem uspešni in učinkoviti, potrebujemo vitalno energijo.

Energija je v vsakem od nas. Potrebujemo jo za življenje, opravljanje dela, za zabavo ali druženje, ob tem pa potrebujemo tudi različne zunanje vire energije, ki omogočajo razsvetlavo, ogrevanje, hlajenje, delovanje električnih in elektronskih naprav, prevoz itd. Takšna je gotovo tudi električna energija, brez katere si danes pravzaprav ne znamo več predstavljati življenja. Kako zelo odvisni smo od nje, se običajno zavemo šele, ko nam je zmanjka.

Ali smo pri ravnanju z energijo učinkoviti? Se zavedamo njene pomena in ali znamo pravilno ravnati z njo? Prav temu je namenjena kampanja »Energija si, bodi učinkovit«.

Energetsko učinkovito pranje

Pri pranju perila v pralnem stroju se kar 90 odstotkov energije porabi za gretje vode, zato je izbira temperature pranja zelo pomembna. Če temperaturo znižamo s 40 na 30°C, lahko prihranimo kar do 30 odstotkov električne energije. Tako že pri štirih pranjih prihranimo dovolj energije za naslednji pralni stroj umazanega perila.

Koristna dejstva o gospodinjskih aparatih

V Evropi je 188 milijonov gospodinjskih aparatov, starejših od 10 let. Če bi jih zamenjali z novimi, bi prihranili toliko energije, kot jo proizvede 12 termoelektrarn z močjo 500 MW.

Novi gospodinjski aparati porabijo manj energije, vode in pralnih sredstev. Uporaba novih, energijsko varčnih gospodinjskih aparatov v primerjavi z deset in več let starimi se zelo hitro pokaže tudi na položnici za električno energijo.

Gospodinjski aparati so v uporabi vsak dan in ker so nekateri vklopljeni 24 ur na dan vse leto, je ključen vidik njihova energijska učinkovitost.

Nov pralni stroj najvišjega energijskega razreda porabi danes 50 % manj energije in 73 % manj vode v primerjavi s pralnim strojem iz leta 1990.

Trendi prodaje gospodinjskih aparatov v Evropski uniji kažejo, da se vedno več potrošnikov odloča za nakup energijsko varčnih aparatov.

S črnim zaslonom prihranimo

Računalnik je dandanes nepogrešljiv pomočnik, pa naj bo to v službi, šoli ali za zabavo. Ob tem se niti ne zavedamo, da pri njegovi uporabi nevede porabimo precej več energije, kot je potrebno. Dober primer za to je bel ekran zaslona – na primer med pisanjem kakšnega besedila –, ki porabi približno 74 W energije. Povprečna poraba črnega zaslona pa je le okoli 54 W.

Mark Ontlusch je ob tej ugotovitvi pred kratkim napisal članek, v katerem pojasnjuje, koliko energije bi lahko prihranili, če bi imel na primer samo spletni iskalnik google namesto belega črna ozadja. Svojo oceno je naredil glede na popularnost strani in izračunal, da bi lahko prihranili okoli 750 MWh na leto. Google se je na njegov članek odzval tako, da je ustvaril novo verzijo iskalnika s črno zaslonsko sliko, ki so ga poimenovali Blackle (<http://www.blackle.com/>). Oba iskalnika sta zasnovana na enak način, le da boste pri uporabi Blackla porabili manj energije.

Več informacij najdete na spletni strani www.pozitivnaenergija.si.

Prostor
za znamko

Holding Slovenske elektrarne d.o.o.

Koprška ulica 92

1000 Ljubljana

Prostor
za znamko

Holding Slovenske elektrarne d.o.o.

Koprška ulica 92

1000 Ljubljana

OKOLJEVARSTVENI
PROJEKT ZA OSNOVNOŠOLSKE
OTROKE V ŠOLSLEM LETU 2010/11

Modri Jan

potuje in okoljevarstvene naloge dodeljuje

SODELUJTE V VSESLOVENSKEM EKOPROJEKTU MODRI JAN POTUJE IN OKOLJEVARSTVENE NALOGE DODELJUJE

V šolskem letu 2010/11 bo po vseh slovenskih osnovnih šolah potekal zanimiv in poučen pilotski ekoprojekt, ki ga je pripravil Modri Jan. Prijavite razrede, ki bodo izvedli ekološko nalogo in se tako vpisali v Modro knjigo. Vsak bo prejel tudi Modro diplomu. Modri Jan bo nato izbral 12 razredov, ki jih bo za nagrado obiskal in jim pripravil poučno ekoanimacijo.

KAKŠNE EKONALOGE LAHKO PRIJAVITE?

- Izberite eno od predlaganih ekonalog, ki so jih pripravili Modri Jan, Sončica, Puhec in Packa Rija.
- Zamislite si svojo ekonalogo ali pa prijavite nalogo, ki jo boste izvajali v okviru učnega načrta.

EKONALOGO
PRIJAVITE DO
30. SEPTEMBRA!

MODRI JAN NAGRAJUJE

Vse izvedene ekonaloge bodo predstavljene na naši spletni strani, izbranih 50 pa v Modri knjigi. Vsi sodelujoči bodo prejeli Modro diplomu za sodelovanje. Modri Jan bo v vsakem izmed treh prijavnih rokov izbral 4 razrede, ki jih bo na šoli tudi obiskal in z njimi preživel prijetne poučne urice. Med vsemi ekonalogami pa bo izbrana najizvirnejša, za katero bo šola prejela energetske pregled objekta.

Več informacij najdete na spletni strani www.modri-jan.si/ekoprojekt.

Skupina Holding Slovenske elektrarne si kot nosilec projekta Modra energija ne prestando prizadeva približati zavedanje o obnovljivih virih energije širši družbi. Še posebej otrokom je treba privzgojiti odgovoren odnos do ravnanja z okoljem, zato smo razvili podprojekt za najmlajše, ki temelji na krovni maskoti Modri Jan, ki simbolizira kapljo vode.

Otroci v vrtcih in osnovnih šolah Modrega Jana že poznajo, saj smo organizirali že več aktivnosti, s katerimi želimo spodbujati razmišljanje o naravi in ekologiji ter razumevanje odgovornega ravnanja z okoljem. Med aktivnostmi naj omenimo nagradni natečaj stripov in pobarvank, dobrodelni projekt Dobra Vila in nagradni natečaj Skrivnostni zvezek, ki je potekal po osnovnih šolah in vrtcih v šolskem letu 2009/10.

MODRI MISLIMO NA JUTRI

www.modra-energija.si

TUDI VI LAHKO PRISPEVATE K LEPŠI PRIHODNOSTI!

Odločite se za nakup okolju prijazne električne energije iz obnovljivih virov slovenskih rek. Modro energijo pridobivamo v hidroelektrarnah, ki ne obremenjujejo okolja in tako prispevajo k ohranitvi narave in živalskih vrst.

DELEŽ MODRE ENERGIJE
V IZBRANEM PAKETU ZNAŠA LE
0,00417 € na kWh

**Pridružite se skupnosti,
ki aktivno skrbi za zdravo okolje!**

Mesečni strošek nakupa Modre energije je nizek - predstavlja približno ceno ene skodelice kave.

 Modra energija
Obnovljivi viri sedanosti in prihodnosti

VEČ INFORMACIJ PRI VAŠEM DOBAVITELJU ELEKTRIČNE ENERGIJE:

HSE 01 470 41 00 • ELEKTRO LJUBLJANA 01 430 42 70 • ELEKTRO MARIBOR 02 220 01 15 • ELEKTRO CELJE 03 420 14 10 • ELEKTRO PRIMORSKA 05 333 33 50

Holding Slovenske elektrarne d.o.o.

 **ELEKTRO
LJUBLJANA**

 ELEKTRO MARIBOR

 Elektro Celje

 **Elektro
Primorska**